

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/41/2020
Identifikačné číslo spisu: 2102898383
Dátum vydania rozhodnutia: 09.12.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2102898383.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Petra Paludu na neverejnom zasadnutí konanom 9. decembra 2020 v Bratislave v trestnej veci obvineného D. J. a spol. pre trestný čin lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 a iné o dovolaní obvineného A. S. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6To/6/2019, z 11. apríla 2019 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného A. S. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 4T/301/2002, zo 17. mája 2017 bol (okrem iných aj) obvinený A. S. uznaný za vinného v bode 1/ výrokovej časti rozsudku zo spáchania trestného činu lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, ktorého sa dopustil na skutkovom základe, že

dňa 14. februára 2002 v čase o 08.15 hod v obci H., na ulici S., X. A. po vzájomnej predchádzajúcej dohode spoločne s D. J., D. A., W. S., H. I. a A. S. lúpežne prepadli občana Talianskej republiky O. U., a to tým spôsobom, že H. I. pod zámienkou spoločného odcestovania zo Slovenskej republiky do Talianska dohodla sa na stretnutí so O. U. v obci H., pričom keď sa na toto stretnutie dostavil, ihneď na to za jeho vozidlom zn. BMW, modrej farby, ŠPZ S. XXX C. zastavilo neustálené osobné motorové vozidlo, z ktorého vyskočili X. A., D. A., W. S. a A. S., ktorí O. U. násilím posadili do ich vozidla, natiahli mu na hlavu kuklu, udierali ho do hlavy päťami a jeden z nich mu priložil pištoľ k spánkovej časti hlavy, pričom mu nasadili na ruky putá a X. A. lámanou taliančinou mu povedal, aby zostal ticho, pričom ho asi hodinu vozili v aute, následne mu na neznámom mieste odcudzili predmety zo žltého kovu, a to zlaté hodinky zn. ROLEX 110 gramov, zlatý náramok s briliantmi 22 gramov, prsteň zo zlata 7 gramov s jednokarátovým briliantom, zlatá retiazka 140 gramov s príveskom Ježiša Krista s briliantovými očami, ktoré mal pri sebe, peňaženku s hotovosťou 4.000.000,- talianskych lír, finančnú hotovosť vo výške 1.900 Eur a vo výške 2.500 USD a kreditné karty, z ktorých A. S. vybral finančnú hotovosť spolu vo výške 738,02 Eur, D. J. odviezol motorové vozidlo zn. BMW, modrej farby, ŠPZ B.

XXX C. z obce Zeleneč do mesta Sereď, čím mu spôsobili škodu vo výške 615.215,71 Sk (20.421,42 Eur), pričom O. U. utrpel ľahké poranenie - odreniny na oboch dolných končatinách s nezistenou dobou liečenia.

Za to bol obvinenému podľa § 234 ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 s použitím § 40 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 s poukazom na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uložený trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok. Podľa § 58 ods. 1 písm. a) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 bol obvinenému výkon trestu odňatia slobody podmiennečne odložený a podľa § 59 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 mu bola určená skúšobná doba vo výmere 1 (jeden) rok. Podľa § 228 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 súd obvinenému uložil povinnosť nahradiť poškodenému O. U., nar. X. W. XXXX, bytom D., J. (VI), A. B. J. X škodu vo výške 738,02 Eur. Podľa § 229 ods. 2 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 súd odkázal poškodeného so zvyškom nároku na náhradu škody na civilný proces.

Krajský súd v Trnave ako odvolací súd rozhodujúci na podklade odvolania podaného obvineným rozhodol uznesením, sp. zn. 6To/6/2019, z 11. apríla 2019 tak, že odvolanie obvineného podľa § 256 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 zamietol.

Obvinený A. S. podal prostredníctvom obhajcu proti uzneseniu odvolacieho súdu dovolanie, a to s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom) a podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

V súvislosti s uplatnenými dovolacími dôvodmi obvinený namietal, že prvý výsluch poškodeného U., ktorý sa uskutočnil bez tlmočníka, je procesne neexistujúcim úkonom. Súd ďalej nevykonal dôkaz, kde je pri vyberaní peňazí na fotke kamery bankomatu odfotený svedok Stískal. Rozsudok súdu prvého stupňa je založený na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a je založený tiež na nesprávnom právnom posúdení veci. Bol porušený zákon v ustanovení o spolupáchateľstve a lúpeži - obvinený mal byť správne stíhaný pre pokus trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 8 ods. 1 k § 222 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005. Súd nevykonal dôkazy, ktoré určujú význam chráneného záujmu. Podľa názoru obvineného nárok na náhradu škody nebol uplatnený riadne a včas. Obvinený ďalej dodal, že prípravné konanie bolo vedené nespravodlivo a nezákonne. Súd nevyhodnotil všetky dôkazy a nemal vykonané niektoré dôkazy, vrátane nevyhnutne potrebných. V danej veci nedošlo k samostatnému ustáleniu objektu a objektívnej stránky trestného činu u každého obvineného. Súd nekonal procesne správne; konanie na odvolacom súde bolo nespravodlivé. Obvinenému bol trest uložený len preto, že nebol odsúdený ani po sedemástich rokoch trvania trestného konania. Súd nepresvedčivo odôvodnil účel a druh trestu podľa § 23 ods. 1 a § 31 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, nakoľko stupeň nebezpečnosti činu pre spoločnosť je vzhľadom na odstup času od jeho spáchania nepatrný. Z dôvodu neprimeranej dĺžky trestného konania obvinený žiadal zastaviť trestné stíhanie podľa § 223 ods. 1 a § 11 ods. 1 písm. h) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 s poukazom na myslí Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Rozhodnutie je samo o sebe „nevysvetliteľné a neodôvodniteľné“. S poukazom na uvedené obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd rozhodol tak, že „postupom podľa § 382a Trestného poriadku z dôvodu podľa § 388 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku zruší uznesenie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/6/2019, z 11. apríla 2019 a vráti vec inému senátu, aby tento súd zrušil rozsudok Okresného súdu Trnava, sp. zn. 4T/301/2002, zo 17. mája 2017 a sám rozhodne tak, že obvineného oslobodí spod obžaloby“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566

ods. 3 Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) a zistil, že dovolanie obvineného je treba odmietnuť ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 a nasl. Trestného poriadku.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku.

Z toho vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/30/2011, zo 16. augusta 2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní

vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere („solely or to a decisive extent“) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu v. Rumunsko - rozsudok EŠLP z 2. februára 2010, Emen v. Turecko - rozsudok EŠLP z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší v. Holandsko - rozsudok EŠLP z 23. apríla 1997, Visser v. Holandsko - rozsudok EŠLP zo 14. februára 2002, Al-Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo - rozsudok EŠLP z 15. decembra 2011, a ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“ a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom“, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonal. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal dôkazy nezákonným spôsobom tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Preto platí, že nevykonanie dôkazu súdom, nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, nakoľko iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom môže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Nevykonanie (arbitrárne), pre spravodlivé rozhodnutie známeho a dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, pretože posúdenie rozsahu (ne)vykonaných dôkazov je otázkou skutkovou a nie právnou. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. S ohľadom na to nemôže argumentácia dovolateľa, ktorým nie je minister spravodlivosti, o nevykonaní navrhnutého dôkazu súdom (o odmietnutí vykonania, ktorého bolo rozhodnuté podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a rozhodnutie o tom bolo riadne odôvodnené minimálne v rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku) zodpovedať dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c),

resp. písm. g) Trestného poriadku.

Vyslovený záver v plnom rozsahu zodpovedá doterajšej aplikačnej praxi i judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o nemožnosti preskúmania správnosti a úplnosti skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní, s výnimkou prieskumu ich rozhodnutí uvedeným spôsobom z podnetu dovolania podaného ministrom spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Pokiaľ tak neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd nemôže preskúmať v rámci dovolateľom (obvineným alebo generálnym prokurátorom) uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, nemožno takéto „skutkové“ preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c), resp. písm. g) Trestného poriadku, konkrétne uplatnením dovolacej námietky spočívajúcej v tom, že v pôvodnom konaní nebol vykonaný konkrétny dôkaz, ktorý však podľa subjektívneho hodnotenia dovolateľa vzhľadom na jeho význam (dôležitosť) vykonaný byť mal.

Posúdenie dôležitosti (významu) konkrétneho dôkazu totiž nie je možné bez komplexného vyhodnotenia dôkazného stavu na podklade rozsahu a kvality procesu dokazovania vykonaného súdmi v pôvodnom konaní, ktorého výsledkom je nimi zistený skutkový stav, v konečnom dôsledku odzrkadlený v tzv. skutkovej vete výroku o vine obvineného.

Záver o dôležitosti (významu) takého dôkazu preto logicky nie je možný bez primárneho posúdenia otázky náležite zisteného skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ktorý je zase výsledkom procesu hodnotenia dôkazov podľa kritérií upravených v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, z ktorého obsahu je navyše nepochybné, že žiadny dôkaz v trestnom konaní nemožno posudzovať izolovane od iných, v danej veci zabezpečených, resp. vykonaných dôkazov.

Vyššie uvedený záver tak zohľadňuje systematickú prepojenosť jednotlivých dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ich vzájomné vzťahy a obsahovú nadväznosť, v posudzovanom prípade medzi dovolacími dôvodmi upravenými v tomto ustanovení pod písmenami c) a i) a na vetu za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku logicky nadväzujúci ako jediný možný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Ku konkrétnym dovolacím námietkam obvineného najvyšší súd po prezretí príslušnej časti predloženého spisu konštatuje, že prvú výpoveď poškodeného O. U. uskutočnenú 8. marca 2002 skutočne preložila partnerka obvineného K. C., ku ktorej menovaný poškodený uviedol, že rozumie po slovensky i po taliansky (č. l. 95 a nasl. spisu). Následne však boli všetky výpovede poškodeného urobené za účasti tlmočnice Mgr. Marcely Kupčíkovej, pričom je potrebné poznamenať, že hneď bezprostredne nadväzujúca výpoveď poškodeného bola realizovaná len o 5 (päť) dní neskôr, a síce 13. marca 2002 (č. l. 100 a nasl. spisu). V rámci tejto výpovede poškodený navyše výslovne uviedol, že: „... po poučení a oboznámení sa s predmetom výsluchu uvádzam, že tlmočnicou mi je prečítaná moja výpoveď, ktorú som vykonal dňa 8. marca 2002, pred vyšetrovateľom prostredníctvom mojej priateľky C. K. ... túto moju výpoveď, ktorá mi teraz bola prečítaná a s ktorej obsahom ja inak súhlasím, ale túto výpoveď dopĺňam v tomto zmysle, že obchod v Trnave som otvoril 10. apríla 2001 ...“ (č. l. 101 spisu).

Najvyšší súd preto prijal záver, že obvineným namietané pochybenie OČTK pri prvom výsluchu poškodeného nemožno v žiadnom prípade považovať za chybu takého charakteru a závažnosti, ktorá by bola spôsobilá naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, nakoľko toto bolo z materiálneho hľadiska postačujúcim spôsobom zhojené tak, ako je uvedené vyššie. Inak povedané, nemožno mať pochybnosti o tom, že poškodený bol oboznámený s obsahom jeho predchádzajúcej výpovede pretlmočenej pôvodne jeho priateľkou, ktorá mu bola tlmočnicou príbratou do konania zákonným spôsobom prečítaná a s ktorou výslovne vyjadril riadne zaprotokolovaný súhlas, pričom následne túto doplnil tak, ako je uvedené vyššie. O to viac, ak už odvolací súd v odôvodnení uznesenia explicitne konštatoval, že obhajca obvineného mal predsa možnosť (ktorú aj riadne využil)

vypočúvať poškodeného U. a klásť mu na hlavnom pojednávaní otázku (viď str. 6 odsek piaty uznesenia odvolacieho súdu).

Možno uzavrieť, že v predmetnej trestnej veci boli dôkazy vykonané zákonným spôsobom a následne tomu zodpovedajúc v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku aj náležite vyhodnotené. To platí aj o preukázaní výberu peňazí z bankomatu zo strany obvineného a výpovedi svedka U. O. (ktorý okrem iného opoznal obvineného ako osobu, ktorá vyberala peniaze z bankomatu) (č. I. 132 spisu). Z toho plynie záver, že skutočnosti zistené výsluchom poškodeného O. U. nepredstavujú v trestnej veci obvineného jediný usvedčujúci dôkaz. K tomu sa žiada najvyššiemu súdu poukázať najmä na nepochybne usvedčujúce výpovede obžalovaných I. a A. ako aj výpovedí svedkov L., M. a už skôr uvedeného O.. Opätovne možno primerane odkázať na obsah odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu, ktorý sa s takto zisteným skutkovým stavom vysporiadal jasným a zrozumiteľným spôsobom. Za takej situácie je z hľadiska ústavnej konformity plne postačujúce, ak najvyšší súd v podrobnostiach znovu odkáže na obsah rozhodnutí skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov bez potreby ich duplicitného opakovania.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a preto v tejto časti dovolaciu argumentáciu obvineného najvyšší súd odmietol ako zjavne nedôvodnú.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného

trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

Ako z citovaného ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, tak aj z inštitútu dovolania je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojinštancné. Inak povedané, dovolací súd je viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili sudy nižšej inštancie. Rovnako nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce sudy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní - viď § 379 ods. 2 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd (v zmysle druhej vety § 317 ods. 1 Trestného poriadku však nie obligatórne). Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

S poukazom na vyššie uvedené obvinený skrátka nemôže „zostať prekvapený“, keď najvyšší súd jeho dovolacie námietky - ktoré smerovali len k nesprávnosti a neúplnosti skutkových zistení, rozsahu dokazovania a hodnoteniu dôkazov - označí v predmetnej trestnej veci ako stojace zjavne mimo uplatnený dovolací dôvod. Navyiac, takto formulované dovolacie námietky nemožno kvalifikovane podradiť ani pod akýkoľvek iný uplatniteľný dovolací dôvod, nakoľko sa nimi v súvislosti s ich obsahom v podstate nie je možné z právneho hľadiska zaoberať tak, aby bol dovolací prieskum aspoň okrajovo súladný s platnou a účinnou právnou úpravou (výnimkou je už skôr zmieňovaná procesná situácia, keď je subjektom podávajúcim dovolanie minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

Najvyšší súd preto pripomína, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie - viď veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pre dovolací súd je v zmysle uvedeného kľúčovým skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený A. S. spáchal trestný čin tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa. Popísanému skutkovému stavu plne zodpovedá i právny záver vyjadrený v posúdení konania obvineného ako trestného činu lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005. Použitú právnú kvalifikáciu podľa citovaného ustanovenia odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označených trestných činov.

Najvyšší súd nezistil pochybenie súdov nižšieho stupňa ani pri ukladaní trestu obvinenému. Okresný súd Trnava správne postupoval, keď sa pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd riadil zásadami uvedenými v § 23 ods. 1 a § 31 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 - požiadavkou splnenia účelu trestu tak, aby tento ochránil spoločnosť pred páchatelom trestnej činnosti a súčasne bol nástrojom všeobecnej a individuálnej prevencie. Zohľadnil pritom spôsob spáchania činu, jeho následok, zavinenie, pohnútku, prítiažujúce a poľahčujúce okolnosti a osoby obžalovaných, ich pomery a možnosť ich nápravy. V tejto súvislosti je vhodné poukázať na vskutku výstižné konštatovanie vyjadrené v odôvodnení uznesenia odvolacieho súdu: „je pravdou, že uplynulo dosť rokov od spáchania skutku a možno ustáliť, že spoločenská nebezpečnosť činu je nižšia ako v čase spáchania skutku, avšak

nie taká, aby súdy mohli povedať, že nejde o trestný čin", s čím sa v plnom rozsahu stotožnil aj najvyšší súd.

Súdy zároveň správne zohľadnili dĺžku súdneho konania, ktorá s poukazom na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, predstavovala dôvod na mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody podľa § 40 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 (v súčasnosti mimoriadne zníženie trestu ust. § 39 ods. 1 Trestného zákona).

Najvyššiemu súdu zároveň nie je zrejmé, ako obvinený dospel k záveru, že nárok na náhradu škody nebol uplatnený riadne a včas, keď po zbežnom preskúmaní príslušnej časti predloženého spisu je zrejmé, že tak poškodený O. U. preukázateľne urobil (č. l. 98, resp. 107 a nasl. spisu).

Z vyššie vyjadreného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nie je splnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Zostávajúcou dovolacou námietkou sa obvinený domáhal vyslovenia neprípustnosti trestného stíhania z dôvodu neprimeranej dĺžky trestného konania, odvolávajúc sa na Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. K tomu najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že túto námietku dovolateľ nesprávne podradil pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Uvedená námietka by (ak by samozrejme bola z vecného hľadiska aj skutočne právne spôsobilou námietkou, k čomu sa najvyšší súd vyjadri v ďalšom texte tohto uznesenia) mohla napĺňať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. k) Trestného poriadku, a to s poukazom na nasledovné:

Podľa § 371 ods. 1 písm. k) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak proti obvinenému sa viedlo trestné stíhanie, hoci bolo neprípustné.

Podmienky neprípustnosti trestného stíhania sú v Trestnom poriadku taxatívne vymedzené nasledovne:

Podľa § 9 ods. 1 Trestného poriadku trestné stíhanie nemožno začať, a ak už bolo začaté, nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené,

- a) ak je trestné stíhanie premlčané,
- b) ak ide o osobu, ktorá je vyňatá z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu, alebo o osobu, na ktorej stíhanie je potrebný súhlas, ak taký súhlas nebol oprávneným orgánom daný,
- c) ak ide o osobu, ktorá pre nedostatok veku nie je trestne zodpovedná,
- d) proti tomu, kto zomrel alebo bol vyhlásený za mŕtveho,
- e) ak ide o osobu, proti ktorej sa skoršie stíhanie pre ten istý skutok skončilo právoplatným rozsudkom súdu alebo bolo právoplatne zastavené, podmienčne zastavené a obvinený sa osvedčil alebo sa skončilo schválením zmiernosti a zastavením trestného stíhania, ak rozhodnutie nebolo v predpísanom konaní zrušené,
- f) ak je trestné stíhanie podmienené súhlasom poškodeného a nebol súhlas daný alebo bol vzatý späť, alebo
- g) ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva.

V citovanom ustanovení je upravená neprípustnosť trestného stíhania, ktorá tvorí právnu prekážku toho, aby sa trestné stíhanie začalo, alebo aby sa v začatom trestnom stíhaní pokračovalo, a to spravidla v čase, keď trvajú dôvody neprípustnosti. Na začatie trestného stíhania alebo jeho pokračovanie je potrebné, aby boli splnené určité podmienky ustanovené ústavou alebo zákonom. Neprípustnosť trestného stíhania je tiež prekážkou na uplatnenie niektorých ďalších procesných prostriedkov, ako je napr. zaistenie osôb. Trestný poriadok <. taxatívne ustanovuje v § 9 dôvody neprípustnosti trestného stíhania (pozri aj výnimku z tejto neprípustnosti v ods. 3, ktorá umožňuje dotknutej osobe zvrátiť účinok nestíhateľnosti). V prípade existencie týchto dôvodov v postupe pred začatím trestného stíhania (§ 96 Trestného poriadku) prokurátor alebo policajt odloží vec podľa § 197 <. ods. 1 písm. c) Trestného poriadku bez toho, aby začal trestné stíhanie. V prípade existencie týchto dôvodov po začatí trestného

stíhania alebo v jeho priebehu (§ 199 Trestného poriadku) prokurátor alebo policajt (ak nebolo vznesené obvinenie podľa § 206 <. ods. 1 Trestného poriadku) zastaví trestné stíhanie podľa § 215 <. ods. 1 písm. d) Trestného poriadku. V prípade, ak takýto dôvod nastane v súdnom konaní, súd zastaví trestné stíhanie v štádiu preskúmania obžaloby podľa § 241 <. ods. 1 písm. c) Trestného poriadku alebo predbežného prejednávania obžaloby podľa § 244 <. ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, na hlavnom pojednávaní podľa § 281 <. ods. 1 Trestného poriadku alebo mimo hlavného pojednávania podľa § 290 <. ods. 1 Trestného poriadku, v odvolacom konaní podľa § 320 <. ods. 1 písm. c) Trestného poriadku na verejnom alebo neverejnom zasadnutí podľa § 326 <. ods. 1 písm. b) Trestného poriadku

V prípade, ak bolo prokurátorom alebo súdom zastavené trestné stíhanie obvineného, právoplatnosťou tohto rozhodnutia vzniká prekážka veci rozhodnutej (prekážka rei iudicatae), ktorá znemožňuje ďalej viesť trestné stíhanie proti obvinenému pre ten istý skutok. Výnimku z prekážky veci rozhodnutej predstavuje konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch. K dôvodu neprípustnosti trestného stíhania prihládajú orgány činné v trestnom konaní a súdu ex offio ihneď, ako sa o ňom dozvedia. Z tohto dôvodu nie je potrebné, aby tento dôvod uplatnila dotknutá osoba.

Zastavenie trestného stíhania obvineného pre ním uvádzanú skutočnosť - dĺžku trestného stíhania nemá žiadne opodstatnenie. Dĺžka trestného konania nie je v zmysle platnej a účinnej právnej úpravy v žiadnom prípade dôvodom pre zastavenie trestného stíhania. Ak sa obvinený (zjavne) domáha zastavenia trestného stíhania s poukazom na § 9 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, je treba dodať, že súdy dĺžku súdneho konania obvinenému zohľadnili za súčasnej prednostnej aplikácie medzinárodnej zmluvy už pri ukladaní trestu (s poukazom na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd). Takýto postup môže najvyšší súd označiť za právne perfektný a súladný s doterajšou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít.

Najvyšší súd v tejto súvislosti poznamenáva, že zastavenie trestného stíhania obvineného z uvedeného dôvodu v súčasnosti platný a účinný Trestný poriadok jednak výslovne neupravuje, avšak pri tejto otázke je nutné použiť argumentáciu s odkazom na čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. V trestnom konaní sa potom táto elementárna zásada prejavuje vo viacerých ustanoveniach Trestného poriadku, kde je expressis verbis zdôrazňované, že orgány činné v trestnom konaní alebo súd musia nevyhnutne dodržať zákonný postup, pričom zvýrazniť možno základné zásady trestného stíhania, a to zásadu stíhania len zo zákonných dôvodov (§ 2 ods. 1 Trestného poriadku) a zásadu legality (§ 2 ods. 5 Trestného poriadku). Uvedené v súhrne znamená, že aj na vzniknuté priesťahy v trestnom konaní je možné reagovať len zákonným spôsobom, teda v medziach zákona.

Ak obvinený argumentuje tým, že dôvodom na zastavenie trestného stíhania obvineného by malo byť prednostné použitie medzinárodnej zmluvy (čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky) s použitím § 9 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to s prihladnutím na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a na to sa vzťahujúcu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva so sídlom v Štrasburgu, tak treba uviesť nasledovné:

Je nesporné, že v zmysle vyššie označeného článku Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd má každý právo, aby bola jeho záležitosť spravodlivo prejednaná a rozhodnutá súdom v primeranej lehote. Nijak však nemožno dospieť k právne udržateľnému záveru, podľa ktorého by bolo výslovne priznané obvinenej osobe právo na to, aby v prípade existencie priesťahov (a to i extrémnych) bolo potrebné jej trestné stíhanie zastaviť. Naopak, najvyšší súd vo svojej rozhodovacej činnosti stabilne konštatuje, že zastavenie trestného stíhania obvineného pre priesťahy v konaní je bez ďalšieho nezákonné a neprijateľné (viď napr.: uznesenie, sp. zn. 4To/44/03, z 3. septembra 2003, uznesenie, sp. zn. 5To/3/2004, zo 17. februára 2004, rozsudok, sp. zn. 1To/8/2012, z 10. decembra 2014, uznesenie, sp. zn. 2Tost/11/2014, z 27. mája 2014, uznesenie, sp. zn. 4Tost/1/2013, z 22. januára 2013, rozsudok, sp. zn. 5To/14/2015, z 3. marca 2016, uznesenie, sp. zn. 2Tost/37/2016, zo 6. decembra 2016, uznesenie, sp. zn. 1TdoV/14/2015, zo 14. decembra 2016).

Nad rámec vyššie uvedeného je potrebné dodať, že momentom spáchania trestného činu vzniká medzi jeho páchatelom a štátom základný hmotnoprávny vzťah, ktorý vyvoláva komplex právnych následkov. Jedným zo základných následkov spáchaného trestného činu je potreba jeho náležitého zistenia a následné spravodlivé potrestanie páchatel'a (§ 1 Trestného poriadku). Povedané inak, štát preto prostredníctvom orgánov k tomu určených rozhoduje o obvinených z trestných činov a zaisťuje ich prípadné potrestanie. Rozhodovanie o vine a treste v rámci trestného konania je nielen právom, ale predovšetkým povinnosťou týchto orgánov (viď rozsudok najvyššieho súdu, sp. zn. 5To/14/2015, z 3. marca 2016).

Tým nie je dotknutý záver, že pried'ahy v trestnom konaní, ktoré svojim postupom spôsobili, alebo spolu zavinili štátne orgány, sú takou skutočnosťou (okolnosťou), ktorá spravidla vyvoláva určité právne následky. Je známe, že judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ale i rozhodovacia činnosť ústavných súdov vyvodzuje z porušenia pravidla plynúceho z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (rozhodnutie veci v primeranej lehote) sankcie voči štátu, pričom spravidla býva sťažovateľovi ako forma spravodlivého zadost'učinenia poskytnutá peňažná náhrada za súčasného konštatovania porušenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, resp. čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. V prípade trestného procesu však u obvineného v dôsledku vzniku neopodstatnených pried'ahov zo strany štátu prichádzajú do úvahy jednak peňažné prostriedky nápravy neprimeranej dĺžky trestného konania (priznanie finančného zadost'učinenia), avšak stále aktuálnejšie sú aj prostriedky nepeňažnej nápravy neprimeranej dĺžky konania. To znamená, že vzniknuté pried'ahy v konaní môžu potom značným spôsobom determinovať výrok o treste u páchatel'a trestného činu.

V nadväznosti na vyššie uvedené možno preto zhrnúť, že zastavenie trestného stíhania obvineného len pre tú skutočnosť, že vec nebola prejednaná a rozhodnutá v primeranej lehote, nemá v súčasnosti v podmienkach slovenskej právnej úpravy svoje vyjadrenie, a preto ani opodstatnenie. Dĺžka konania, ktorá s prihliadnutím na obtiažnosť veci, postoj obvineného k trestnému stíhaniu a procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu výrazne a neprimerane presahuje dĺžku konania v porovnateľných veciach, je takou okolnosťou prípadu, ktorá môže odôvodniť pri ukladaní trestu použitie mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona a uloženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej zákonom (primerane pozri R 10/2011).

Preto najvyšší súd nezistil naplnenie ani dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. k) Trestného poriadku.

Nakoľko najvyšší súd s poukazom na vyššie konštatované nezistil naplnenie žiadneho z dôvodov dovolania namietaných obvineným rozhodol v konečnom dôsledku tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.